

بررسی رابطه بین مدیریت زمان و سازمان‌های پاسخگوی سریع و تاثیر آن بر عملکرد کارکنان

لیلا گرجیج^۱، صوفیا حاج پور^۲

^۱ کارشناسی ارشد مهندسی صنایع، دانشکده مهندسی، واحد زاهدان، دانشگاه آزاد اسلامی، زاهدان، ایران (نویسنده مسئول)

^۲ کارشناسی مهندسی صنایع، دانشکده مهندسی، واحد زاهدان، دانشگاه آزاد اسلامی، زاهدان، ایران

Leyla.gorgijj@gmail.com

چکیده

مدیریت زمان، مجموعه‌ای از مهارت‌هایی است که منجر به استفاده موثر از زمان شده و از آن می‌توان در حوزه‌های مختلف از جمله در محیط کار استفاده کرد و استراتژی پاسخگویی سریع سازمان به دنبال کاهش زمان پیشبرد در تمامی وجوده سازمان‌ها است. هدف از این تحقیق بررسی رابطه بین مدیریت زمان و سازمان‌های پاسخگوی سریع و تاثیر آن بر عملکرد کارکنان بوده است. روش تحقیق توصیفی از نوع همبستگی است که از طریق پرسشنامه محقق ساخته و جمع آوری گردیده است. جامعه آماری کارکنان کارخانه‌ها و سازمان‌ها استفاده نموده اند. جهت تجزیه و تحلیل داده‌ها از آزمون همبستگی اسپیرمن استفاده شد. نتایج حاصل از این تحقیق نشان داد که میان مدیریت زمان و سازمان‌های پاسخگوی سریع رابطه مثبت و معنی دار زیادی وجود دارد و باعث افزایش تعهد در بین کارکنان و همچنین سودآوری برای سازمان‌ها شده است.

واژه‌های کلیدی: زمان، پاسخگویی سریع، استرس، مدیریت

۱. مقدمه

زمان یکی از ارزشمند ترین سرمایه هر فرد است و در واقع سرمایه ای برگشت ناپذیر در اختیار انسان است که غیرقابل خریداری و غیرقابل تولید و بازیافت است [۱]. امیرالمؤمنین (ع) می‌فرمایند: فرصت‌ها را غنیمت شمارید که همچون ابرها در گذرند. امام موسی کاظم (ع) می‌فرمایند: هر کس دو روزش مثل هم باشد زیان کرده و باید هر روز نسبت به روز قبل بهتر باشیم. کارایی و اثربخشی یک سازمان به عوامل متعددی بستگی دارد. یکی از این عوامل، کارکنان سازمان است که بایستی به صورت موثری مدیریت شوند [۲]. مشخص شده است که مدیریت زمان یک تکنولوژی در زمینه افزایش بهره وری استفاده از زمان برای عملکرد است. مدیریت زمان، مجموعه‌ای از مهارت‌هایی است که منجر به استفاده موثر از زمان شده و از آن می‌توان در حوزه‌های مختلف از جمله کارخانه‌ها و سازمان‌ها در محیط کار استفاده کرد. نخستین مرحله مدیریت صحیح زمان، تشخیص کارهای مهم است [۳]. زمان عامل بسیار مهمی در پاسخ به نیازهای منحصر به فرد و در حال تغییر مشتریان است. مدیریت زمان تاثیر عظیمی بر کل عملیات یک سازمان دارد. تولید با حداقل زمان پیشبرد یکی از فلسفه‌های معمولی به کار گرفته شده در صنایع می‌باشد. استراتژی پاسخگویی سریع سازمان به دنبال کاهش زمان پیشبرد در تمامی وجوده عملیات شرکت و سازمان است. بطوریکه از یک سو در حوزه‌ی فرآیندهای خارجی به دنبال طراحی و تولید سریع محصولات سفارشی مطابق با الزامات مشتریان بوده و از سوی دیگر در حوزه‌ی فرآیندهای داخلی روی کاهش زمان پیشبرد در تمامی مراحل کسب و کار تمرکز دارد، بطوریکه افزایش کیفیت، کاهش هزینه و البته پاسخگویی سریع را به همراه دارد از جمله نکاتی که در مورد راهبرد پاسخگویی سریع وجود دارد و آن را از سایر موارد موجود متمایز می‌کند، این راهبرد تنها تکنیک کارگاهی نیست، بلکه در بیشتر حوزه‌های صنعتی، امور اداری و غیره کاربرد دارد [۴]. اهمیت مدیریت زمان در جایی بیشتر می‌شود که وظیفه سازمان حساس‌تر است و یا به دلیل گستردگی کار و دامنه ارتباط سازمان حیطه‌های مختلفی پوشش داده شود [۵]. کارکنان و متخصصین در هر رتبه و رده‌ای که باشند علاوه بر انجام کارهای معمول و وظایف جاری باید بطور مداوم خود را با تغییرات بوجود آمده مطابقت دهند، مهارت‌های جدید یادگیرند و در همان راستا پاره‌ای از چیزهایی را که به کار رفتند، بایگانی کرده و پاره‌ای دیگر را دور بریزنند، اینها همه احتیاج به زمان دارد [۶]. ملک آرا، ضمن معرفی مدیریت زمان به عنوان معرفی اصلی علم مدیریت، فقدان زمان جهت انجام وظیفه را عامل اصلی فشار روانی مدیران برشمرده و بیان داشت که مدیریت زمان به معنای استفاده موثر از منابع و راهی در جهت رسیدن به اهداف مورد نظر می‌باشد [۷]. سازمان‌های تولیدی و خدماتی امروزی که در محیطی بسیار پویا در حال انجام فعالیت هستند وظیفه بسیار سنگینی را در راستای پاسخگویی به نیازهای مشتریان در جهت ایجاد کیفیت و یا ارائه خدمات منطبق با نیاز جامعه بر عهده دارند. توانایی سازمان نسبت به دریافت سریع نیازمندی‌ها و تغییرات در نیازهای مشتریان و پاسخگویی سریع در راستای افزایش قابلیت انعطاف پذیری سازمانی نقش بسیار عده‌ای را در افزایش رضایت مشتریان سازمان ایفا می‌کند. از این رو می‌توان گفت یکی از ضروریت‌های سازمان‌های کنونی ایجاد سازمانی پاسخگویی سریع به همراه کارکنانی چاپک برای پرورش نیروی متخصص توأم با ویژگی پاسخگویی سریع است که در محیط با عدم اطمینان بالا بتوانند به سرعت به نیازها و تغییرات پاسخگو باشند [۸]. از این رو می‌توان عنوان داشت که مدیریت زمان یکی از مهارت‌های بسیار مهم برای مدیران است که می‌تواند سبب انسجام کار و مانع پراکنده کاری در سازمان شود، همچنین می‌تواند باعث افزایش عملکرد کارکنان در سازمان شود [۹]. هدف از این تحقیق بررسی رابطه بین مدیریت زمان و سازمان‌های پاسخگویی سریع و تاثیر آن بر عملکرد کارکنان می‌باشد. در صورت وجود یا عدم وجود رابطه و همچنین تایید رابطه مثبت آن‌ها موجب می‌گردد آن دسته از سازمان‌ها و کارخانه‌هایی که مدیریت زمان را اجرائی نکرده‌اند، بتوانند آن را در سازمان‌های خود اجرایی نمایند.

۲. مبانی نظری

مفهوم از مدیریت زمان، مدیریت بر زمان نیست، بلکه مقصود مدیریت بهینه برنامه‌ها و فعالیت‌هایی است که در بستر زمان صورت می‌پذیرد. بر این اساس با فرآگیری آموزه‌های مدیریت زمان به مدیریت شخصی در ارتباط با زندگی فردی و سازمان دست می‌یابیم. بنابراین رویکرد زمان عاملی است با قابلیت انعطاف‌پذیری نامحدود برای دسته‌بندی بهینه فعالیت‌ها که می‌تواند در خدمت افزایش توانمندی انسان قرار گیرد [۱۰]. مدیریت زمان شامل مهارت‌هایی از قبیل انضباط شغلی، هدف‌گذاری، کنترل وقفه‌ها، روش سازماندهی امور و غیره است [۱۱]. پاسخگویی سریع، به معنای توانایی پاسخگویی و واکنش سریع و موفقیت‌آمیز به تغییرات محیطی است که توانایی سازمان برای عرضه محصولات و خدمات با کیفیت بالا ارتقا داده و در نتیجه عامل مهمی برای بهره‌وری سازمان می‌شود [۱۲]. متخصصان علم مدیریت بر این باورند که مدیریت زمان کلید موفقیت در برابر مشکلات است که هر مدیری با آن روبه رost. مفهوم کلی مدیریت زمان این است که توفیق در انجام حجم قابل ملاحظه‌ای کار در مدت زمان محدود لزوماً با کار سخت و تلاش بیشتر حاصل نمی‌شود، بلکه کافی است اندکی از روش و زکاوت خود بهره‌بگیرند، تنها با اندکی تغییر در عادات کار می‌تواند تا ۲۰ درصد از وقت خود را صرفه جویی کنید [۱۳]. مدیریت زمان به کارکنان امکان می‌دهد تا از زمان بهتر استفاده کنند، از اتلاف انرژی در سازمان جلوگیری به عمل آورند [۱۴]. یک سازمان با خاصیت پاسخگویی سریع بر پایه‌ی پنج بعد: انعطاف‌پذیری، قابلیت اطمینان، کیفیت، زمان، نوآوری است. چنین سازمانی جهت پاسخگویی به نیازهای مشتریان، قابلیت بکارگیری ترکیب‌های مختلف از این ابعاد را دارد [۱۵]. در حقیقت توانایی مدیریت صحیح زمان توسط مدیران فوکانی و ایجاد انگیزه لازم در کارکنان جهت استفاده از حداکثر توانایی‌های خود، دو فاکتور مهمی است که حضور در سازمان‌ها در چرخه رقابت جهانی را تضمین می‌کند [۱۶].

۳. پیشینه تحقیق

لئونایدز (۲۰۱۰)، ضمن تأکید بر رابطه مثبت بین مدیریت زمان با خلاقیت کارکنان گزارش کرد که رابطه‌ای معنا داری بین مدیریت زمان و خلاقیت انفرادی وجود دارد. به اعتقاد اوی اولویت بندی وظایف اولین گام در این زمینه است و مدیران باید وظایف را بر اساس میزان اهمیت درجه بندی نمایند [۱۷].

مقاله "از رقابت مبتنی بر زمان به سوی پاسخگویی سریع" که توسط آقایان گودینهو و والسو در سال ۲۰۱۴ به تحریر درآمده است، مرور کاملی بر ادبیات کاهش زمان پیشبرد با مفهوم رقابت مبتنی بر زمان و تولید پاسخگویی سریع را دارد [۱۸]. در بررسی رابطه بین مدیریت زمان با میزان خلاقیت کارکنان گزارش کرد که ارائه ایده‌های خلاق رابطه تنگاتنگی با فرهنگ و فضای سازمانی دارد [۱۹].

آتکینسون بحث پاسخگویی را یک مفهوم اساسی در تثبیت رقابت مبتنی بر زمان را مطرح کرد وی اذعان کرد که پاسخگویی از طریق استراتژی فرآیند انعطاف‌پذیر، درگیر کردن کارکنان و شنیدن صدای مشتری به دست آید [۲۰]. در تحقیقی که پاتوگیچی (۲۰۰۸)، در خصوص رابطه مدیریت زمان و شخصیت انجام دارد، نتایج نشان داد بین مدیریت زمان و سلامت شخصیتی افراد رابطه مستقیم و معناداری وجود دارد، بطوريکه افرادی که از شخصیت سالم برخوردارند و می‌توانند اضطراب و استرس را از خود دور کنند از مدیریت زمان بهتر استفاده می‌کنند، این افراد در محل کار خود نیز از بازدهی بالاتری برخوردارند و در روند سازمان، افراد تاثیرگذار هستند [۲۱].

در مقاله "پس از پیاده سازی تولید پاسخگویی سریع" چه نوع اعدادی را می‌توان در یک شرکت انتظار داشت؟ که توسط آقایان فرانسیسکو توبینو و راجان سوری به رشتۀ تحریر درآمده است، داده‌های تجربی استخراج شده از چندین پروژه تولید پاسخگویی سریع، با تمرکز بر کاهش زمان پیشبرد مورد مقایسه قرار گرفته است [۲۲].

۴. روش تحقیق

مطالعه حاضر یک مطالعه توصیفی از نوع همبستگی می‌باشد. که هدف آن تعیین رابطه ای معنادار بین مدیریت زمان و سازمان‌های پاسخگوی سریع و تاثیر آن بر عملکرد کارکنان می‌باشد. در این تحقیق از روش کتابخانه‌ای، برای تدوین چارچوب نظری تحقیق و از روش میدانی و توزیع پرسشنامه برای دریافت اطلاعات از کارخانه‌ها و سازمان‌ها استفاده شد. بدین منظور پرسشنامه میان ۲۰۰ نفر از کارکنان بصورت تصادفی ساده انتخاب شده بودند توزیع شد. در این تحقیق پرسشنامه در دو بخش طراحی شده بود. بخش اول ویژگی‌های فردی پاسخ دهنده‌گان شامل جنسیت، سن، وضعیت تأهل، میزان تحصیلات و سابقه کاری می‌باشد و بخش دوم پرسشنامه دارای ۳۰ تا سوال بود که شامل ۵ آیتم مشتمل بر ابعاد کیفیت، مدیریت زمان، وظیفه شناسی، استرس، پاسخگویی سریع می‌باشد. مقیاس مورداستفاده در پرسشنامه مذکور طیف پنج درجه لیکرت برای متغیرهای تحقیق از گزینه‌های کاملاً موافق، موافق، نظری ندارم، مخالفم، کاملاً مخالف استفاده شده بود. روایی این پرسشنامه پس از مطالعه و بررسی توسط چند نفر از صاحب نظران که دارای مدرک تحصیلی کارشناسی ارشد و دکتری در این زمینه بود تایید شد. برای بررسی پایایی پرسشنامه نیز از ضربیب آلفای کرونباخ استفاده شد که برای مولفه‌های کیفیت، استرس، پاسخگویی سریع، وظیفه شناسی و مدیریت زمان به ترتیب 0.70 , 0.78 , 0.66 , 0.83 و آلفای کل پرسشنامه 0.76 به دست آمد که نشانه‌ی اعتبار و قابل قبولی آن است و می‌توان به نتایج آن اعتماد نمود. جهت تجزیه و تحلیل داده‌ها از آمار توصیفی و استنباط (آزمون همبستگی اسپیرمن) در نرم افزار SPSS استفاده شد.

۵. یافته‌ها

نتایج حاصل از تحقیق حاضر نشان می‌دهند که از مجموع ۲۰۰ شرکت کننده در مطالعه که نوع جنسیت خود را مشخص نموده بودند. ۱۲۷ نفر معادل $63/5$ درصد مرد و ۷۳ نفر معادل $36/5$ درصد زن بودند و از نظر سنی پاسخ دهنده‌گان به پرسشنامه ۶ درصد کمتر از ۲۵ سال و $11/5$ درصد در محدوده $26-30$ سال و ۲۲ درصد در محدوده $31-35$ سال و 18 درصد محدوده $36-40$ سال و $42/5$ درصد در محدوده 40 سال به بالا است و همین طور بیشترین سطح تحصیلات کارکنان $47/5$ درصد لیسانس بوده است و کارکنان با $74/5$ درصد با سابقه کاری بین $6-15$ سال بودند و مشخصات جمعیت شناختی داوطلبان شرکت کننده در این مطالعه، در جدول ۱ ارائه شده است.

ردیف	مشخصات فردی	جنسیت	سن	پاسخ دهنده	درصد فراوانی
۱	مرد	زن	۳۶/۵	۱۲۷	$63/5$
۲	مجرد متأهل	وضعیت تأهل	۲۹/۵ ۷۰/۵	۵۹ ۱۴۱	$36/5$

۶ ۱۱/۵	۱۲ ۲۳	کمتر از ۲۵ سال مشخصات جمعیت شناختی داکلابان شرکت کننده		
۲۲	۴۴	۳۱-۳۵	سن	۳
۱۸	۳۶	۳۶-۴۰		
۴۲/۵	۸۵	بیشتر از ۴۰ سال		
۴ ۲۲ ۴۷/۵ ۲۶/۵	۸ ۴۴ ۹۵ ۵۳	دیپلم فوق دیپلم لیسانس فوق لیسانس و دکتری	سطح تحصیلات	۴
۱۲/۵ ۳۰/۵ ۴۴ ۱۳	۲۵ ۶۱ ۸۸ ۲۶	۱-۵ ۶-۱۰ ۱۱-۱۵ ۱۶-۲۰	سابقه کار	۵

از آزمون همبستگی اسپیرمن برای بررسی رابطه بین مدیریت زمان و سازمان‌های پاسخگوی سریع با استفاده از مولفه‌های کیفیت، وظیفه‌شناسی و استرس نیز استفاده شده است. با توجه به اینکه مقدار معنی داری میان مدیریت زمان و سازمان‌های پاسخگوی سریع ($p=0.022$ و $r=0.162$) به دست آمده است، سطح معنی داری $p<0.05$ (یا به عبارت دیگر سطح اطمینان ۹۵ درصد) می‌باشد. بین مدیریت زمان و سازمان‌های پاسخگویی سریع رابطه مثبت و معناداری وجود دارد بنابراین فرضیه H_1 تایید می‌شود؛ یعنی میان مدیریت زمان و سازمان‌های پاسخگویی سریع رابطه معنادار زیادی وجود دارد. با توجه به اینکه میان مدیریت زمان و میزان تحصیلات مقدار معنی داری ($p=0.324$ و $r=-0.070$) به دست آمده است بنابراین فرضیه H_1 رد می‌شود؛ یعنی میان مدیریت زمان و میزان تحصیلات رابطه مثبت و معناداری وجود ندارد و همینطور میان استرس و مدیریت زمان مقدار معنی داری ($p=0.004$ و $r=0.204$) به دست آمده است بنابراین فرضیه H_1 تایید می‌شود و رابطه مثبت و معنی داری بین استرس و مدیریت زمان نیز وجود دارد. با توجه به اینکه مقدار معنی داری در سازمان‌های پاسخگوی سریع و کیفیت ($p=0.000$ و $r=0.320$) به دست آمده است رابطه معنی داری زیادی وجود دارد و تاثیر بسزایی در کیفیت ایجاد می‌کند. مهم‌ترین رابطه معنی داری که بین وظیفه‌شناسی و مدیریت زمان ($p=0.001$ و $r=0.228$) وجود دارد بنابراین فرضیه H_1 نیز تایید شده و رابطه مثبت و معناری بین وظیفه‌شناسی و مدیریت زمان وجود دارد و نتایج آزمون اسپیرمن در جدول ۲ نشان داده شده است.

جدول ۲: نتایج آزمون همبستگی اسپیرمن

نتیجه آزمون	سطح خطا	Sig	سطح معنی داری	همبستگی اسپیرمن	مولفه‌ها
H _۱ پذیرش	۰/۰۵	۰/۰۲۲		۰/۱۶۲	مدیریت زمان و سازمانهای پاسخگوی سریع
H _۱ رد	۰/۰۵	۰/۳۲۴		-۰/۰۷۰	مدیریت زمان و میزان تحصیلات
H _۱ پذیرش	۰/۰۵	۰/۰۰۴		۰/۲۰۴	استرس و مدیریت زمان
H _۱ پذیرش	۰/۰۵	۰/۰۰۰		۰/۳۲۰	سازمان‌های پاسخگوی سریع و کیفیت
H _۱ پذیرش	۰/۰۵	۰/۰۰۱		۰/۲۲۸	وظیفه‌شناسی و مدیریت زمان

۶. نتیجه‌گیری

در این تحقیق بررسی رابطه مدیریت زمان و سازمان‌های پاسخگوی سریع و تاثیر آن بر عملکرد کارکنان بود که میان مدیریت زمان و سازمان‌های پاسخگوی سریع رابطه مثبت و معنادار زیادی وجود دارد و این امر موجب شد که آن دسته از کارخانه‌ها، شرکت‌ها و سازمان‌هایی که مدیریت زمان را اجرایی نکرده‌اند آن را در سازمان‌های خود اجرایی کنند و همچنین پس از بررسی مدیریت زمان و میزان تحصیلات رابطه مثبت و معناداری وجود ندارد بنابراین مدیران با استفاده از برنامه‌های مدون در جهت آموزش کارکنان برای استفاده مناسب از زمان بکوشند. میان استرس و مدیریت زمان رابطه مثبت و معناداری وجود دارد و مدیران سازمان با کاهش استرس در کارکنان باعث افزایش بهره وری در سازمان‌ها می‌شوند بنابراین کارکنانی که زمان را بهتر مدیریت می‌کنند بتوانند در شرایط پاسخگویی سریع به تمامی نیازهای مشتریان پاسخ دهند. مشتریان همواره خواهان دریافت محصولات با کیفیت بهتر و خدمات با سرعت هرچه بیشتر هستند و با توجه به نتایج تحقیق افراد وظیفه‌شناس زمان را بهتر مدیریت می‌کنند و در هنگام پاسخگویی سریع تصمیمات درستی را می‌گیرند. این تحقیق نفوذ متغیرهای وظیفه‌شناسی، استرس، پاسخگویی سریع در مدیریت زمان را آشکار کرد. لذا به مسئولین اجرایی پیشنهاد می‌شود افرادی که از لحاظ وظیفه‌شناسی ضعیف عمل می‌کنند در پست‌های مدیریتی قرار ندهد و همچنین مدیران با حذف عوامل استرس زا اثرات منفی استرس را در کارکنان کاهش دهند و سازمان پاسخگوی سریع با مشارکت کارکنان در تصمیم‌گیری‌های سازمان باعث افزایش روحیه کارگروهی و در نتیجه افزایش تعهد در بین کارکنان شود و توانایی کارکنان را ارتقا دهد و همچنین باعث سودآوری برای سازمان‌ها می‌شود.

منابع و مراجع

۱. سوهانی، س. دشمن زیاری، ا. و ضیایی، م. (۱۳۸۵)، "تأثیر مدیریت زمان بر تعهد سازمانی کارکنان ، اولین همایش ملی اقتصاد خلاق، دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران غرب، ایران، ۳ اسفند، ۱-۹.
۲. Kumar, N. (۲۰۱۵), Work performance role stress organizational climate organizational commitment and job satisfaction among teachers: a comparative study of selected management institutes in Haryana.
۳. سروش، ع. (۱۳۷۶)، " مدیریت زمان ،" موسسه تحقیقات و آموزش مدیریت (وابسته به وزارت نیرو).
۴. Rajan, s. (۲۰۱۱), " Its About Time" ,United States: Productivity Press.
۵. Peeters, M. A and Rutte, C. G. (۲۰۰۵), Time management behavior as a moderator for the job demand-control interaction. *Journal of Occupational Health Psychology*, Vol. ۱۰, No. ۱.
۶. موسوی، ر. (۱۳۸۲)، مدیریت زمان و برنامه ریزی. تهران: دانشگاه شاهد، ۸۲-۸۹.
۷. ملک آرا، ج. (۱۳۸۷)، "بررسی رابطه‌ی بین مدیریت زمان با فرسودگی شغلی کارکنان اداره کل مالیاتی آذربایجان غربی، فصلنامه تخصصی مالیات ،" شماره چهارم، ۸۱-۹۸.
۸. Aghaei, M. and Aghaei, R. (۲۰۱۴), "Present a model Conceptual organizational agility", *Journal of Technology*, ۳۹. (In Persian).
۹. حبیبی، س. (۱۳۹۲)، "تأثیر مدیریت زمان در موفقیت مدیران سازمان،" دومین همایش ملی علوم مدیریت نوین، استان گلستان، گرگان، ۱۴ شهریور، ۲.
۱۰. اسکندری، غ. و اسکندری، ک. (۱۳۸۹)، "مدیریت زمان کلید موفقیت مدیران،" *ماهnamه کار و جامعه* شماره ۱۲۶، ۱۲۴ - ۱۲۳.
۱۱. دهشیری، غ. (۱۳۸۳)، "بررسی رابطه هوش هیجانی و مدیریت زمان با استرس شغلی معلمان مقطع متوسطه،" *تازه‌ها و پژوهش‌های مشاوره*، جلد ۴، شماره ۱۲، ۵۳-۶۴.
۱۲. Dolat Madani, M. (۲۰۰۸), "Strategies to achieving organizational agility", *web magazine*, ۷۲. (In Persian).
۱۳. مظاہری، م. و عیوض زاده، ا. (۱۳۹۱)، "تعريف مدیریت زمان،" *فصلنامه علمی-پژوهشی تحقیقات مدیریت آموزشی*، شماره ۴.
۱۴. حسومی، ط. و ساریخانی، ن. (۱۳۸۹)، "بررسی رابطه مدیریت زمان و میزان فرسودگی شغلی در بین کارکنان دانشگاه آزاد اسلامی منطقه ۱۲ ،" *فصلنامه اندیشه‌های تازه در علوم تربیتی*، سال ششم، شماره اول، ۸۹-۱۰۷.
۱۵. نوری، ح. (۱۳۸۷)، "مباحث نوین در مدیریت تولید و عملیات،" ترجمه دردانه داوری، جلد اول و دوم، تهران، سازمان مدیریت صنعتی.
۱۶. Claessens, B. J. C., van Eerde, W., Rutte, C. G., & Roe, R. A. (۲۰۰۴). Planning behavior and perceived control of time at work. *Journal of Organizational Behavior*, ۲۵, PP:۹۳۷-۹۵۰..

۱۷. Leonidas A. Zampetakisa, Nancy Bourantab, Vassilis S. Moustakis(۲۰۱۰). On the relationship between individual creativity and time management. Thinking Skills and Creativity ۵(۲۰۱۰).PP: ۲۳–۳۲.
۱۸. Moacir Godinho Filho, Elizangela Veloso Saes,(۲۰۱۴) , "From time-based competition (TBC) to quick response manufacturing (QRM): the evolution of research aimed at lead time reduction· The International Journal of Advanced Manufacturing Technology, ۶۴:۱۱۷۷–۱۱۹۱.
۱۹. ZAMPETAKIS, L. A., BOURANTA, NANCY, MOUSTAKIS, V. S. (۲۰۱۰), "On the relationship between individual creativity and time management" , In Thinking Skills and Creativity, vol. ۵, no. ۱,April, PP: ۲۳-۳۲.
- ۲۰.. W. Atkinson, (۱۹۹۰), "Customer-responsive manufacturing organization". Manufacturing System ۸(۵),pp ۵۸-۶۶.
۲۱. سلیمی، م. نصر اصفهانی، د. نصر اصفهانی، ف. و بزدانی، م. (۱۳۹۰)، "ارتباط سلامت سازمانی با مدیریت زمان در بین کارکنان ادارات تربیت بدنی استان چهارمحال بختیاری"، همایش ملی دستاوردهای جدید علمی در توسعه ورزش و تربیت بدنی، ۱-۱۳.
۲۲. Francisco Tubino ,Rajan Suri, (۲۰۰۰), " What Kind of "Numbers" can a Company Expect After Implementing Quick Response Manufacturing "?From Quick Response Manufacturing ۲۱۱ Conference Proceedings, R. Suri (Ed.), Society of Manufacturing Engineers Press, Dearborn,MI, pages .۹۷۲-۹۴۳.